

Herder, 1937. U nakladi Herderovoj izašla su u dosta kratkom razdoblju osim 5 svezaka velikog djela Dra Bardenhewera »Geschichte der altkirchlichen Litteratur« dva vrsna kompendija »Patrologie« od istog autora i Rauschen-ov »Grundriss der Patrologie« u više izdanja. Njima se sada pridružio jezgroviti spis beuronskog Benediktinca O. Bazilija Steidle-a. Iza kratkog uvoda o pojmu, metodi, vrelima i pomagalima patrologije, o povijesti njezinoj, patrističkoj književnosti i o značenju riječi »Sveti Otac« pisac raspravlja u prvom dijelu o crkvenoj literaturi triju prvih stoljeća, nadalje u drugom dijelu o zlatnoj dobi crkvene književnosti od g. 325. do svršetka 5. vijeka. Treći dio obuhvaća »posljednju periodu starocrkvene književnosti« u 6. i 7. stoljeću uz dva poglavlja o kipoborskim borbama 8. i 9. vijeka. Pisac je dodao i 4. dio: »Povjesna, hagijografska, liturgijska književnost. Dogmatske i pravne zbirke stare Crkve«.

Uz latinske i grčke Oce obrađuje također druge istočne patrističke spise. U opreci s njemačkim tekstom predašnjih kompendija Herderovih O. Steidle izabrao je za svoj kompendij latinski jezik, da svim prijateljima patrističke književnosti bude lakše pristupačan. U prospektu ističu se dvije odlike ovoga djela: 1. sadržaje i obrađuje sve svete Oce i čitav njihov književni rad, sve crkvene pisce te sve starocrkvene heretike kao i njihov književni rad, onda i historijografske, hagijografsku i liturgijsku književnost stare Crkve, dogmatske i pravne zbirke Saborâ i kao dodatak apokrifnu literaturu Starog i Novoga Zavjeta. 2. prednost: Ovaj kompendij bilježi gotovo sva bolja izdanja patrističkih spisa, stara i mlada, prijevode i potpunu biografiju. Kronološki podaci, koji se tiču života djela, lako se mogu naći.

Djelo je čisto znanstveno, više će učenjacima poslužiti nego praktičkim dušobrižnicima, i u tom se razlikuje od oratorskih lijepih prikaza Dra Bardenhewera kao i od sentencioznih oznaka Raucherovih. Da u potankostima barem nešto spomenem, autor obzirom na »Nauku dvanaest apostola« više slijedi Harnacka nego Bardenhewera i Funka, koji ipak temeljito obrazlažu, da djelce potječe iz posljednjih decenija prvog stoljeća (Pag. 268). Na str. 74. Steidle spominje dvostruku redakciju četvrtog poglavlja spisa Ciprijanova »De unitate Ecclesiae«. Prva redakcija, čini se, više brani primat rimski, nego druga. Po Lebretonu ipak jedna i druga redakcija potječe iz g. 251. — Među monofizitske pisce Steidle na prvom mjestu ubraja Pseudo-Dionizija Areopagitu (pag. 207.) i spominje mnijenje Oca Stiglmayra, koji misli, da je biskup monofizitski antiohijski Sever pisac onih spisa. — Hvale vrijednim načinom Steidle kod sv. Augustina ne spominje više krivo mnijenje Rottmannerovo, da sv. Augustin tobože nije dosljedan u svojoj nauci o milosti i predestinaciji, i da je pod stare dane tobože učio odveć rigorističnu nauku. Dragocjeni su također podaci o literaturi, koja se tiče Augustinove nauke o kršćanskoj ženidbi (pag. 182). Djelo Steidle-ovo usavršuje našu patrološku književnost te je vrijedno svake preporuke.

I. P. Bock D. I.

Muckermann Herman: Kind und Volk, Der biologische Wert der Treue zu den eugenischen Gesetzen beim Aufbau der Familie. I. Band:

Vererbung und Auslese, 16. Aufl. 1933, 8°, str. XVI 300, II. Band: Gestaltung und Lebenslage, 16. Aufl. 1934, 8°, str. XII 274, cijena à RM 5,20. — Verlag Herder, Freiburg i B.

Visoki broj naklade ovoga djela rječiti je dokaz kako je njegov autor u pravi čas i pravim načinom pogodio dati svome narodu ono, što mu treba kao komadić kruha: zdrava uputa u probleme obiteljskog života. Obitelj je osnovna stanica čitava narodnog razvitka. To su dobro shvatili Nijemci, pa su pitanjima eugenike posvetili veliku pažnju. Muckermann je napustio isusovački red, da se sav nesmetano posveti ovom radu, ali na smjernicama, koje nam je za život zacrtala Božja Providnost. Postigao je i mjesto direktora eugeničkoga odjela na antropološkom institutu u Berlinu, gdje je uspješno djelovao sve do godine 1933., kad je duh nacional-socijalističke nove Njemačke prisilio vrijednoga i zaslužnoga radnika, da se s toga mjesta povuče.

Prvi svezak obrađuje biološke probleme u jednom naučno-popularnom tonu: sklonost, naginjanje, baštinjenje osebina individualnih i vrsnih u smislu Mendelovih zakona, opterećenje i prenašanje njihovo na potomstvo, oplodnja, začecje, razvoj stanica, zdravlje, bolest, čuvanje i odabiranje povoljnih uvjeta, sve u cilju, da zdravo potomstvo u biološkom pogledu bude zdrava osnovica za sretan obiteljski život u narodnoj cjelini. Drugi svezak obrađuje obitelj s moralnoga i socijalnoga staništa, obračunajući naročitu pažnju majci i djetetu, poteškoćama za brojnu obitelj, nesrećama što je prate (bolesti, smrt, uslovi života, stanovanja) mogućnostima za bolji život i napredak, religiji kao faktoru od važnosti za psihološki razvoj, pojavama, koje uzrokuju, da se u životu teško ostvaruje ono, što se idealno s toliko ljubavi često poduzima. S kraja na kraj oba su sveska prepuna s ljubavlju i toplinom iznesenih uputa, pouke, savjeta, kako ih samo može davati čovjek, koji je sa svećeničkim svojim pozivom u životu spojio dužnost učenjaka, da se sav žrtvuje za dobro svoga naroda. Tako zna, da ispunja svoj životni zadatak u harmoničnoj težnji za vremenitom i vječnom svojom svrhom.

Našemu svećenstvu i laičkim licima ne mogu dosta preporučiti ove M. knjige. Nije teško pisana, a savremena je ne samo po važnosti predmeta — taj je uvijek savremen — nego i nazorima, koje razvija. U našem malom i skučenom nastojanju da u pitanjima moderne socijologije unesemo u svoj narod ne samo zdravu pouku, nego i po koju naprednu i korisnu misao, svakom će radniku u narodu biti ova knjiga od neiscrpive koristi. Sigurnost, da su misli u njoj iznesene rezultat savjesnoga i naučnog istraživanja, povećaje njezinu aktuelnu vrijednost.

A. Živković.

Josef Vajs: Rukovět hláholské paleografie. V Praze 1932. str. VII + 178. + LIV. priloga. Cijena 50 Kč.

Prof. Dr. Josip Vajs, iako je prije tri godine navršio 70 godina života i pošao u mirovinu, neumorno radi i kopa dalje u rudniku duhovnoga blaga staroslavenske knjige. On je u najljepšem smislu riječi glagoljaš, jer je cijeli svoj vijek posvetio izučavanju slavenskoga bogoslužja i njegova svetoga jezika, a i naš je, jer je u požrtvovnoj suradnji s bi-